

שליטה צבאית על שטח-פרוע

מאמרו של הקפיטן דה-גרנא, — טעמו עמו. לעתים קרובות מדי א הקהל נותן לעצמו דו"ח על תכליתן וחשיבותיהן של הפעולות הצבאיות המתנהלות על רקע אוכלוסיה אורחית, ואינו רואה בהן אלא גילויים אפסי-מחשבה או של נגישות סתם. ולא היא. פעולות כאלו, שהן מן הקשה והמכבידות על יחידות הצבא, מבוצעות תמיד בשימת-לב לכללים מסויימים ולשיקולים מעשיים, או פסיכולוגיים. ורק טובה יכולה לצמוח מתגבור הכנתו של הדבר הזה בקרב הציבור.

יש עוד צד המענייננו במאמר הניתן בזה: היותו מודפס בכתב-מקצועי בריטי בחודש נובמבר 1936: — במידה לא מעטה היתה כתיבת מכוונת למצבים ולצרכים שנתלו למאורעות אשר התרחשו בשנה הה בארץ ישראל. כמה וכמה דברים או פרטים במאמר, — בין שהושפעו מאר נסיון א"י ובין שלוקחו מן המציאות של הודו, — נתכוונו בוודאי, לטיפ באוכלוסיה כפרית מזרחית, באורח המיוחד של מחשבתה. מנהגיה והגבותי אך בסופו של דבר, "סדנא דארעא חד הוא" כנראה בנוגע הצבא במצבים מן אלה שהועלו במאמר זה.

פעם בפעם, כשאייסדרים אורחיים מתגלגלים במלחמת גריליה, מוזן הצבא ליתן תגבורת למשטרה. פרט ל"צבא-הודו", הלא רק קצינים מעט בלבד מנוסים בסוג זה של פעולות צבאיות, וספרי ההדרכה שלנו אינם נותנו לנו אלא הוראות מועטות כיצד לטפל בטקטיקה-של-גריליה. ההצעות הבא להלן עשויות, אולי, לסייע בידי אלה שעומדים בפני הבעיות העלולות להתעורר תוך כדי שימוש בתפקידים מסוג זה.

והנה התמונה השכיחה ביותר: לאחר המסע הבהול, כרגיל, מחניית-יני שלום לאחד ממרכזי המהומות שבאיזו עיר גדולה, כשהשימוש בטכסיסי-הגריל מתפשט והולך על פני השטחים הכפריים, יכול בטליון להישלח כדי ליטול בין את השליטה במחוז כפרי מסוים; על פי הרוב אומרות אז פקודותיו, שעי להתפצל לפלגות במידה שתאפשר לו לסייע בידי המשטרה לקיים חוק וסדר מתוך כך מוצאת פלוגה מפלוגותיו את עצמה במצב של פלגה מופרשת וחז בתוך מחנה או באיזה בנין מתאים, שיתכן ויימצא, כשחסרה היא את הידי וההתמצאות בענייני המקום ומצטרפת בכל אלה למשטרה; אותה משטרה גו עשויה להיות מפורדת ומפורדת בפלגות עוד יותר ועירות, ומתקבלת מאוד הדעת הסברה, כי כבר קודם-לכן עמדה בנסיון קשה עד למאוד.

קודם כל יש למנות קצין מיוחד, שיבוא בקשר עם המשטרה ושיכיר המצב במקום — בעוד הפלוגה עוסקת בסידורים להתגוננות מקומית, לאספקו למטבחה וכו'. לא מן השכיחות הוא שהבנין, שהופקע לאיכסון הפלגה, יימ יפה להגנה "מעגלית" (מכל עבר) נגד כל צורה של התקפה חמורה, אך לרוב טע הוא כל הטיפול בהקמת מערכת-מגן מדוקדקת; ושלוש הן הסיבות לכך: — ראש אין לחבורות גריליה אלא לעתים רחוקות אומץ וארגון הדרושים להתק גייסות בתוך משכנותיהם, — אף על פי שלהטלת כצצות וליריות-צלפים, שיש בשעות הלילה, אפשר כמובן לצפות. שנית — הפלגה אינה חונת שם ו

התגונן, אלא כדי שתהא פעילה בחוץ, בהרבותה תנועה על פני הסביבה, "סרקת" אותה: ושלישית — שום פלגה אינה יכולה להצליח אלא אם כן תרבה זשגת ידיעות. ובקשר עם זאת, רצוי מאוד למוסרי הידיעות ולדילטורים מבין אוכלוסיה לבוא ולהיכנס בלא שום קושי, ושהפטרולים יוכלו לצאת ולהגיה ך כמה פתח-ציאות וגיהא, בלא הטל רעש ובלא עורר תשומת לב.

השגת ידיעות

בעוד שמטפלים בעניינים שצוינו לעיל, מנסה קצין-ידיעות הפלוגתי לסוף ידיעות מן המשטרה, הרבה ככל האפשר. הקושי הראשון שיתקל בו א, שהמשטרה יכולה לספר לו הרבה על פושעים "מדג הרקק" הרגילים יבני כבשים, שיכורים וכ"ב), אך לעתים קרובות אין למשטרה שום מושג, הם "המוחות" המקומיים, — להבדיל מדמויות "דחליל", העומדות כביכול יאש התסיסה באותו המחוז. כרגיל, הכרח הוא לבדוק היטב את רשימת-ונשים של כל כפר, ולעבד מעין "תיק אישי" של כל נכבדי-המקום, אם של מרי האמונים לשלטון ואם של הממרים. את החומר של התיקים הללו יש דוק אח"כ ע"י שיחות חולין על דא ועל הא עם פלוני ועם אלמוני ככל האפשר. זה לזכור: את העבודה הזאת יש לעשות לאט-לאט, בזמן ממושך, ובפרטי טים. כי ככל שיהיו המשטרה והאזרחים רוצים להושיט עזרה, הלא לעתים ווקות בלבד מבורכים הם בכשרון הסודיות. כל שאלה שנשאלת, וכל שם מוזכר, — טופס להגיע לאזני המתמרדים. ממילא חשוב מאוד הדבר, שרשימת זמות תהיה גדולה ורחבה, מכדי שתוכל לתת מושג ברור, מי הוא באמת ושיד, ושהשאלות יהיו כל-כך מגוונות, שיהא קושי להסיק מהן על התכניות ומיתיות, גם כשתבואנה לפני היריב. קצין ידיעות חייב להסביר פנים בדרך ל ולנהוג עם זה במידה רבה של סבלנות. אשר לידעת הגשרים, מיצרי-ועבר, ושאר המקומות היפים לפעולות. הריסה של אנשי-הגריליה והמארבים, י בדרך כלל, האמצעי היעיל ביותר הוא כאן להשיג את אלה קודם כל ע"י ין מדוקדק במפה ואח"כ ע"י שאלות שתשאל מאנשי-המשטרה, — לפי שהללו, יגם מאומנים בטקטיקה, מסיחים, כרגיל, את הדעת מידיעות מסוג זה⁽¹⁾. מעולם לא תצמח ברכה מזולזל וביטול לגבי המשטרה המקומית, כיון שעם לקוייה של זו, יש ערך עצום לשיתוף פעולה מצדם, בשעת עריכת הפשיטות גולות-המצוד. וכל-כך למה? מפני יכולתם לזהות כמעט כל אחד מתושביו של חוז המסויים. והרי זוהי, כמובן, אחת הדרכים הטובות ביותר למציאת הזרים קום, שיש לשער, כי הם-הם האנשים שאתה מבקש לאסרם. לפי שידוע הדבר: אף על פי שגם "מקומיים" נקראים לעשות את העבודה "השחורה" ולעזור ארבים, הרי בדרך כלל מוצאים המארגנים כי קל יותר לבצע מעשי פשע ויימים ומעשי רצח ערוכים-מראש ע"י אנשים נבחרים מיוחדים, או ע"י טים מן הכפר המרוחק קצת יותר, שאינם חוששים מפני פעולות-תגמול אשר יעו במשפחותיהם⁽²⁾.

(1) כמובן, שדברים אלה נכונים לגבי משטרות "פליליות" בלבד, והעומדות על רמה גבוהה (כמשטרות המקומיות שבהודו, למשל), אך ודאי לא לגבי משטרות-גבול מיוחדות, לל משטרות בעלות גוון צבאי מסוים, שגם כמותן נצויות ברחבי הקיסרות. — המערכת.
(2) אכן, דבר זה ידוע למדי מלקחם של כמה מאורעות מעציבים גם בארץ-ישראל, חיד משנות 39—1936. — המערכת.

לאחר שפלגה הסתדרה במקום מסוים, יתכן כי תזכה לתקופה של שקט בעוד שאנשי המקום שרירים במתיחות עצבים קיצונית — כיון שבמקרים רבים הם נאמינים בהחלט בתעמולה האומרת, כי כל החיילים אינם אלא שיכורים ופזוזים. אבל פחד זה נאלם והולך חיש-מהר, וזהו השלב בו בדרך כלל, ינסו המתמרדים לעשות "מעשה" לא מן הגדולים, כדי להחזיר לעצמם את עליונות בקרב הציבור. ומשום כך דווקא מן הראוי לקדם את פני אלה ע"י עריכת פשיט מצוד, אחת או שתיים, אם רק ישנה אפשרות להשיג ידיעות מספיקות לכן יש להבין, שאם בשלב זה לא תושגו ידיעות חשובות חשיבות בלתי רגילה, אפשר לפשיטה כזו אלא חשיבות מועטה בלבד, — פרט להיותה אמצעי לאמת-חיילי — כיון שעדיין אין בה יותר מסתם צורה של הפחדה והפגנת-כוח, ואלו בית אחר, עם השתפרות המודרגת של שירות הידיעות, יצטרכו הפשיטות ופעולות המצוד להיות מחושבות ומתוכננות הרבה יותר, כדי שהצלחתן תובטח. וכן למשל, לומדים המתמרדים חיש-מהרה להבחין אם סרג'נט הפלוגה מגלה פעילות למעלה מן הרגיל בקשר להכנת המצוד, או לשים לב לכך, שפלגה מסוימת נדרש להתייבב למסדר בתלבושת מסוימת, שאינה מקובלת בשימוש היומיומי. ומע כן גם כל הסתכלות שמסתכלים בחיילות, הנקראים להתכנס ולהסתדר ביום, או באורות המתחילים. לצנץ במחנה בלילה, — שהם גם-הם בחזקת סימן ש אזקה ליריב. מתוך כך לומדות מנסיון "הפלגות" המופרשות לדאוג למנוח מזון מסוימות המוכנות מראש תמיד, וכן לציד האנשים הערוך והנכון לשימוש וכן גזירה היא להימצא יום יום בתוך הקסקרטיק. או בתוך המחנה, גזיר החלה על מספר חיילים כדי שיעור של פלגת פשיטה, באופן שאיש, מלבד הקצין העומד בראש הפשיטה, אינו צריך כלל לדעת עליה דבר וחצי דבר עד בוא רג הפעולה עצמה. ובבוא הרגע יאמר הקצין לסמלו שעליו לעבור בצנעה ממקו למקום, עבור ומסור לאנשי יחידת-המשנה שלו שיצטיידו ברובים ובציוד ויתכנסו בחדר האוכל.

לאחר מכן יוצאת החבורה, אם במכונית-משא ואם ברגל, הכל לפי דריש המסיבות; אם היציאה היא במכונית — הרי סדר-הפעולות הוא פשוט. אחרי מסת הקרבות מהיר אל הבית שנועד לעריכת המצוד, קופצים החיילים מתוך המכונית לאחר שחולקו כבר קודם לכן לשתי קבוצות. הקבוצה הראשונה אצה להקי את הבית מפנים ומאחור, כדי למנוע את בריחת איש מאנשי האויב דרך דלתו או חלונות הגבהים מן הקרקע גובה של קפיצה; וכן להשגיח שלא יזרי דרך החלונות כלי-נשק או ניירות, הנזרקים כדי למנוע על ידי כך את גלויים בשע החיפוש שבפנים. אנשי הקבוצה השניה יגשו לדלת-החזית, וכשהם נצמדי אל הקירות שמשני עברי הפתח, ישגיחו, שלא יירו יריות דרך הדלת, ואז יהלמו על הדלת בעקבי נעליהם, לרמוז על רצונם להכנס פנימה. וכשייכנס פנימה, יסבירו בדרך-ארץ את כוונת בואם, ירכזו בחדר אחד את כל דרי הב במשך של זקף, ויערכו חיפושים אצל הגברים. זקף שני יופקד אז בק המדרגות או בראשיתם, במקום ממנו אפשר לראות את כל פתחי החדרים כדי למנוע מאחד המסתתרים לחמוק דרך הפרוזדור מאחד החדרים שעדיין נערך בו חיפוש — לחדר שכבר נערך בו החיפוש, בהיות המחפשים עסוק בחדר-ביניים. את החיפוש עצמו עורך חייל ברידת, בעוד שהקצין עוזר

(3) המכוון. כאן, לטיפוס הבית, הדומה, פחות או יותר, לזה המקובל באנגל

בית-משפחה בן שתיים (או שלוש) קומות, ובמרכזו — המדרגות. — המערכת.

ידו ומסתכל. — והחייל מזוין באקדוח, כיון שהרובה יכול להיות למכשול. חייל זה נבחר במיוחד בזכות כשרונו לזכור עובדות ותאריכים, באופן שיוכל להעיד עדות מובהקת בשעת חקירת שתי-וערב משפטית לאחר זמן. על הקצין לרשום בזימון את פרטי החיפוש.

אין בדעתי להיכנס לפרטי החיפוש בבית, לפי שמעיקרו של דבר אין זה אלא ענין של השכל-הישר והנסיון. הקושי האמיתי היחידי הוא כשמודיעים, שנשים מוטלות חולות במטות, — לפי שיש להניח, כי באותו מקום חבוי האיש נמכוש. נשים חפשיניות באורח רשמי כמעט שאינן מצויות בשום ארץ. כתום חיפוש, — ובכלל זה — כל בנייני-החוץ והשירות של אותו בית — חוק ולא עבור הוא לחיילים לרוקן את כיסיהם במעמד אדון הבית או עקרת הבית, וכן להעביר את האדון או את הגברת על פני הבית בלווית הקצין, ולהתחייבם על נעודה שתעיד, כי אין דבר חסר וכי לא נגרם כל נזק.

אם בוצעה „הפשיטה“ ברגל, הרי הגישה בדרך ערוכה בדרך הראשית, ונשקפת על פני הבית, כמזה כסימן של אזהרה, — ומוטב אז, אם אפשר, לשלוח יושב מסביב, ואף מאחורי הבית, בטרם תתגלה בקרבתו הקבוצה הראשית. שעורכים פשיטה על בית ברחוב שבו הגישה לבניין מן החזית ומן העורף, אם יחד איננה בגדר האפשרי, הכרח הוא שמי שהוא מאנשי פלגת-המצוד יהא טוח בטחון גמור בזהווי הנכון של אותן הבית, — לפי שהקבוצה, שתהא תראית לחלקי העורף של הבית הזה תהא חייבת אז לנוע לעמדתה כשהיא חולקת לשני חלקים. דרך הגינות או החצרות האחוריות של שני הבתים שבצדי בית „המחופש“, שמשם יכולים הם לראות כל אדם שינסה להסתלק מן הבית שעת היעדר החיפוש.

התנפלויות ורציחות

הבעיה, העלולה להדאיג את הפלגה לאחר זאת, היא — נסיונות להתנכל על לילה, לאזרחים הרוחשים ידידות לשלטון, ולחיילים שאינם בתפקיד, וזכותם במכות נאמנות. הדרך הטובה ביותר להילחם בכך היא לשלוח שניים, צין וחייל-שרד, בבגדים אזרחיים, שסוליות נעליהם הן של גומי, ולהם פנסים-גמל ואקדוחים. למותר הוא לומר, כי שניהם, הקצין והחייל — חייבים להיות בקיאים ומנוסים בשימוש באקדוח. סדר פעולתם הוא: להתהלך ולשוטט ותם, — ומאליו מובן, שבדרכים שונות בכל ערב — ולחפש אצל כל מי נודמו להם בדרכם. דבר זה נוטל מן האנשים כל חשק לצאת בלילה, מדכדך רוחן של חבורות אנשי-האגרוף והופך את נשיאת-הנשק לענין מסוכן. כשיש וצר, — ממילא מתבטל הצורך בסידור מעין זה, לפי שבמקומו יבוא אז ורול רגיל. „צלפות“ ממחבואים — גם לדיכוייה מסייעים פטרולים כאלה, לפי אם לא ירחיק הצלף ולא יקיים טווחים גדולים מדי, הרי לעולם לא יהא בטוח, פטרול לא יודמן לו בקרבת מקום, דוקא שעה שהוא משלה כדור מכדוריו. יופה לירי-צלף תדיר ממקום מסוים היא לכונן, בשעת המעשה בלילה, כונן היטב הכוונת של המכ"י או של המקלע אל עבר שלהבות היריות, ואח"כ, לאור-ים, להסתכל היטב לפי הכוונת אל מקום היריות — ולשגר פטרול, שיתחבא רוב-לאיתו איש בלילה שלאחר-מכן.

התגוננות-עצמית פעילה

זכות גדולה היא למתמרדים בהצליחם לתפוש קצין בודד, שנמצא בחוק, שפו או לירות בו. מאידך גיסא, משמצליח קצין במסיבות כאלה לירות בשנים

או שלושה ממתקיפיו, עולה פלאים קהנם של השלטונות הצבאיים. ובכל זאת, אך מעטים הם הזקנינים שיטריחו עצמם ללמוד איך לנהוג בוריונות בשימוש באקדוח, או שיואילו ללמוד את הכתוב בספר-ההדרכה להתגוננות בלתי-מזוינת. ספר המכיל הרצאה על האורח, שבו יוכל אדם, העומד מול אקדוח של אויב, למצוא סיפוי מסוים לעצמו להציל את חייו „ולפרקד“ את יריבו.

מארכים

הטקטיקה היא למי שנתקל במארכים קרובה הרבה יותר לטקטיקה של מלאכת-חיילים רגילה. אש דייקנית, הגורמת אבדות למתקיפים, היא-היא, כמובן התשובה בהאידיעה. אבל דרכם של חיילים שאין הם יורים במיטב יכולתם שעה שטולטלו מתוך כלירכבם שחוטמו נתקע בשוחת החבלה שנחפרה על פני הדרך. אם המתקיפים היושבים במארכ שרויים בעמדות טובות, הרי לא כדאי לנתקפים להישאר במקום ומשם להרביץ אש במתקיפיהם היושבים במארכ, לפי שהדבר יעלה להם באבדות; לאין ערוך טוב מזה למותקפים לערוך התקפה נמרצת על אורביהם. כשהחיילות, שנתקלו במארכ, נמצאים בשני כלירכב, המרוחקים בעת תנועתם בדרך מרחק נכון, אזי תנסה הקבוצה השנייה לאגף את המארכ, אך יש לזכור, שאם ישיירו את המכוניות ללא כל משמר, יוכלו כמה כאגף האויב להתגנב אליהם מן העבר השני ולהעלותן באש.

כתום פרשת המארכ יש לאסוף את „אנשי-המקום“ ולהכריחם למלא את החפירה שברך ולתקנה. מן המועיל הוא אם תניחם להסתכל בך, — אך תמיד ממרחק-מה — בשימך רימון-מילס, לאחר חלצך מתוכו את הפיץ-הנוצר, כשאבן מונחת לו על מנופו בעומק מספיק בתוך שטח שיש למלאותו ולתקנו, לפי שיש בכך כדי להניאם מלחזור ולפתח שוחה זו מיד אחר שהחיילות יעזבו את המקום.

מסעות „סריקה“

משאסרה הפלגה הנופרשת כמה מן המסיתים-המדיחים, ואת השאן הניסה, לאחר שהטילה עליהם פחדה מרגיע המחנך והולך — ומפקד הפלגו יתן אז דעתו על איזה חבל-ארץ ללא-דרך, המרוחק קצת יותר מדי גם ממנו גם מן הפלגה „השכנה“. מעתה תעמוד על הפרק פעולה-משולבת עם אותה פלגו שכנה לשם „סיאטואו“ של חבל-ארץ זה. הידיעות על חבל כזה הן על פ הרוב דלות למדי, לפי שמפאת ריחוקו לא יהיו חסידי השלטון שבין האוכלוסו נכונים לסכן חייהם ע"י מסירת ידיעות. ואם גם היתה שם בזמן מן הזמנים תחנת משטרה, הרי יש להניח, כי פונתה עוד בשלבים המוקדמים של המהומה ואנשיה. — שתנאי אותו מקום נהירין להם — פוזרו בינתיים לשם הגברת כח של עמדות-משטרה השוכנות יותר, דבר בלתי מעשי הוא לערוך חיפוש בכל בין ובית בישובו של אותו חבל, כי נקל מאוד בתנאים כאלה להסתיר נשק בי גדרות-חיות, בערמות זבל או ערוגות של כרוב מיד עם היראות גופי צב מתרכזים ובאים אל עבר האיזור. לפיכך יש כאן רק דרך פעולה אחת שהי מעשית, מעין מה שנהוג בציד תרנגולות-בר, דהיינו: עוברים, בדרך של „סריקה“ על פני שטח, שגודלו נקבע לפי מספרי החיילות העומדים לרשותה של פעול זה, כשהעבר-משם אורב קו של משמרות מוסתרים, וכשמימינו של השט ומשמאלו שומרות עליו פלגות-אגף, את כל המנסים לפרוץ את השרשרת הזו תופסים וכולאים; כרגיל, מספרם הוא קטן ואינם אלא האנשים, היודעים הרצון לאסרם הוא גדול ותצלומיהם ודאי נמצאים בידי השלטונות.

קר-הציידים מתקדם בשרשרת, לאט-לאט, מאחורי שורה זאת באו קבוצות קטנות, שתפקידן להביא את העצורים. עם השורה הראשונה, או לפני

צועדיב קצינים, שמספרם ירבה כמידת האפשרות להפרישם לפעולה זו. תפקידם לחקור כל איש שיבוא לידיהם ולהפריד את הזרים מעל אנשי המקום, איכרים המעבדים את שדותיהם הם. הזרים, כמובן, הסתירו את נשקם ונזקקו לאחת המלאכות. הדרך הטובה היא לאסור את כל הגברים, הואיל ובמחוז שהסב צרות לרוב, עצם העובדה שאנשים נאסרו, ומובלים עם הצבא עד לקצה גבול השטח „הנסרק“, מתרה באיכרים שאיכסוך של מתמרדים במחוז ימיט עליהם רק צרות. כל אדם נשאל למקום מגוריו ולמעשיו. אחרי כן פוקדים את בתי האיכרים ישואליט את פי הגשים, היכן עובדים בעליהן. בשאלות אלו אפשר לזהות חלק ניכר למדי מבין הגברים שנעצרו כאיכרים לאמיתם, העסוקים בעיבוד אדמתם. את אלה שזהותם מפוקפקת מפרידים מעל אלה שזהו, בעוד שאלה שלא זהו כוחקים שוב לחד מאלה ומאלה גם יחד. בסוף מסע-הצייד משחררים את האיכרים ובוהנים מחדש את המקרים המפוקפקים. ואלו את השאר, שלא הוכיחו במידה מספקת את טעם היותם במקום, לוקחים לשם זהו נוסף במשטרת המחוזות שאליהם הם משתייכים לפי טענתם, או לשם מעצר כאנשים מבוקשים, הראויים למעצר או לחקירה משפטית. אם הזמן מרשה, ואם פעולות-הצייד לא היו בקנה-מידה רחב מדי, מוזרים ההיילות למקום המוצא של מסעם, כשהם הולכים חיש-מהר במפוזרין על פני מרחב השטח כולו, כלעומת שבאו. לעתים קרובות מאוד איש מה „מבוקשים“, או שנים, שהצליחו להסתתר באחת התעלות יילכדו אז, אם יקדימו מדי לצאת ממקום מחבואם. ואלו שעה „מסע מצוד“ מעין זה ערוך בקנה מידה רחב. כל-כך רבים הם „הנצודים“, שאי אפשר לאסור את כולם, שאז מצריך הזהוי זמן רב מדי, שאין בגדר האפשרי להקדישו וממילא אין איש נתפס או אלא אם כן יגלו הללו מידה יתרה של איוולת וינסו לברוח. לאחר שפעלה הפלגה לפי קווים אלה במשך זמן מסוים, וביחוד אם שיתק לה המל וזכתה במארב או שניים, או בהתנפלות עליה, ותוך כדי כך עלתה בידה לגרום למתמרדים אבידות קשות וגלויות לעין כל, עלול המחוז שבטיפולה לחזור כמעט לחיים כתיקונם; והוא-הוא השלב שבו, כרגיל, יפנו המתמרדים אל הממשלה האזרחית, על מנת להגיע לעמק השווה עמה.

למען ציון לא אחשה, ולמען ירושלים לא אשקט.

על חומותיך ירושלים הפקדתי שמרים, כל היום וכל

הלילה תמיד לא יחשו — — —

עברו-עברו בשערים, פנו דרך העם, סלו-סלו המסעה.

ישעיהו ס"ב